

Quan els turistes desapareixen, la vida al monestir de Poblet continua. EL TEMPS ha conviscut quaranta-vuit hores amb els monjos blancs de la Conca de Barberà, hereus de més de vuit segles d'història.

Poblet, el cor del Císter

Conten que en l'acte de presentació del nou vi Abadía, elaborat amb el raïm de les vinyes situades dins el recinte emmurallat de Poblet, l'abat Maur Esteva va etzibar, en públic, al president Pujol: "Vós sou president d'una autonomia, jo en canvi ho sóc d'una sobirania". Alguns altres dels presents diuen que no va anar ben bé així, sinó que Esteva, per justificar

Poblet, la seva història i la manera de pensar del seu abat. Durant molts segles fou una sobirania territorial, feudal, sobre milers d'hectàrees de terreny; avui, perduts els antics drets, Poblet exerceix una autèntica sobirania espiritual sobre centenars de milers de persones que han triat aquest majestuós monestir cistercenc com un punt de referència simbòlic, polític, religiós. El

ells des de primera hora del matí fins a l'última oració de la nit. Seria pretensions, molt pretensions, de pensar que en quaranta-vuit hores es pot copsar què és, què pensa, què fa, una comunitat de monjos amb més de vuit segles d'història. El que segueix no és sinó una fotografia inexacta, arbitrària, parcial i subjectiva. Un retall de memòria, una intromissió impúdica.

que ell fos el darrer orador de l'acte, es va adreçar a Pujol amb les següents paraules: "Tingueu en compte que vós sou el president d'una autonomia, i en canvi jo ho sóc de dotze" (referència als dotze monestirs del Císter que, al llarg del territori de l'antiga Corona d'Aragó, depenen directament de la sobirania de Poblet). Fossin les que fossin les paraules textuais de l'abat, el concepte de sobirania és absolutament decisiu per a entendre

"El concepte de sobirania és decisiu per a entendre Poblet, la seva història i la manera de pensar del seu abat".

poder de Poblet, el seu magnetisme, traspasa avui les fronteres del nostre país per esdevenir universals, gràcies al nomenament de Maur Esteva com a abat general de l'Orde del Císter. Sense cap mena de dubte, a les portes del segle XXI el cor del Císter és a la Conca de Barberà.

Nosaltres hi hem passat dos dies i dues nits, abusant de l'hospitalitat dels monjos blancs (denominats d'aquesta manera pel color de l'hàbit) i convivint amb

Llevar-se a un quart de sis. Els "habitants" de Poblet funcionen a toc de campana i amb una puntualitat difícil de seguir pel visitant. Es lleven a un quart de sis del matí, tres quarts abans que els seus amics benedictins de Montserrat. Sigui dit això d'"amics" sense la més mínima punta d'ironia o de mala intenció. L'entorn —que diria Johan Cruyff— ha insistit durant anys en l'existència d'una tensa rivalitat político-simbòlica entre Poblet i Montserrat; certament, es tracta de dues realitats molt diferents, i diferent ha estat el tractament que han rebut del catalanisme. A Poblet, li han retret la nul·la contribució a la resistència catalana durant el franquisme, més evident encara si es compara amb el frenesí activista de Montserrat. Posteriorment, el pujolisme —no precisament el president Pujol— no li ha perdonat la privilegiada relació amb Josep Tarradellas, i menys quan aquest deixà el Palau de la Generalitat per refugiar-se en l'exa-

brupte permanent. Els monjos no neguen ni l'una cosa ni l'altra, ben al contrari: les assumeixen i les expliquen amb una gran naturalitat. Pel que fa a la primera acusació, recorden que la desamortització de les terres de l'església obligà a abandonar el monestir (1836), que llavors fou presa del pillatge i de la destrucció durant més de cent anys; que el "re poblament" (reintroducció dels primers monjos) va començar l'any 1940 i que fou fet per monjos italians, absolutament aliens a la realitat que els envoltava; i que durant moltíssims anys aquesta petita i pobre comunitat no es va poder dedicar a res que no fos sobreviure. Així, contenen que, abans que la Generalitat restaurada els instal·lés la xarxa de calefacció, a l'hivern havien de caminar picant de peus a terra per combatre el fred—temible fred—de la Conca. "En aquestes condicions, com ens podien demanar cap altra cosa?".

Un president emprenyat. Pel que fa al *cas Tarradellas*, tothom sap —i els monjos també— que, privilegiat Poblet, el vell president retornat va voler clavar una puntada de peu a Montserrat. El Tarradellas de Saint-Martin-le-Beau mai no va acceptar la competència que li feia Montserrat com a punt de referència dels catalans de l'interior. Les seves cartes des de l'exili trinxant els benedictins de la muntanya sagrada passaran a la història de la santa mala bava. Però, als monjos de Poblet, hi havia una cosa que els interessava més que tot això: la restauració del monestir, en estat lamentable després de més de cent anys d'abandonament. L'abat ho diu ben clarament en l'entrevista que segueix a aquestes pàgines. Aquest cronista és testimoni que el nom de Montserrat només desperta simpatia entre els monjos de Poblet. O són uns comedians...

Dèiem abans que el primer toc de campana és a les 5.15. Abans de l'esmorzar, pocs minuts abans

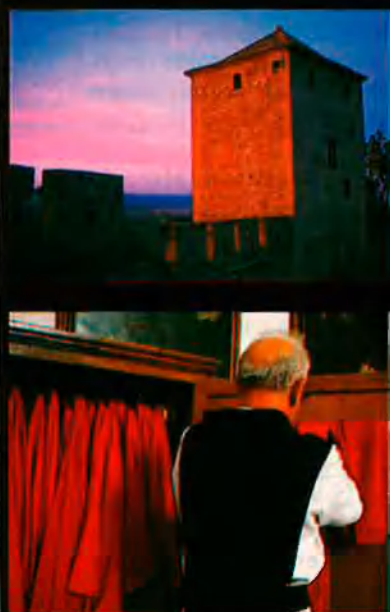
A Poblet, les hores tene

de les 9, ja han dit matines, laudes (6,45) i la missa conventual (8,00). Aquesta darrera és oberta a la gent dels pobles del voltant: Vimbodí, l'Espluga de Francolí, Montblanc..., però mentre vam ser a Poblet només hi acudiren dues persones d'edat avançada el primer dia i tres el segon. A un quart de deu s'obre el primer període de treball del dia, que dura fins a tres quarts d'una. Cada monjo té assignada una tasca específica, que en alguns casos és rotatòria. Una quartilla escrita a màquina i penjada al refector (menjador) distribueix la feina.

A tres quarts d'una s'atura la feina i, provinents de les quatre

cantonades del monestir, els monjos conflueixen a la petita capella romànica de Sant Esteve —adjunta al claustre del mateix nom—, que es troba dins el recinte de clausura del monestir. Allà dins, il·luminats únicament pel fil de llum que entra per l'estretíssima obertura de la paret, els monjos se situen en rotllana i ofereixen al visitant, creient o no creient —ningú no pregunta res, allà—, un moment absolutament màgic. El cant dels psalms, en llatí i en català, inunda la capelleta amb síl·laba rotunda i perfecta harmonia. Quinze minuts indefinibles. Més val no espatllar-los amb paraules.

Molta gent busca Poblet per tro-

més de seixanta minuts

bar-hi moments com aquest. Dos dies feiners qualsevol, a l'hosteria del monestir –dones no admeses–, hom s'hi pot trobar des d'un universitari de les Borges, membre de la Unió de Pagesos, fins a un jove militant de l'esquerra catalana que hi va quatre cops l'any des d'en fa un munt, passant per un aspirant a metge en cerca de silenci per a l'estudi, o per un filòsof conegut, escriptor de llibres, articulista de premsa i professor d'universitat. No és estrany, doncs, que quan arriba l'hora del silenci obligat i la reclusió –les nou del vespre– els visitants s'esmunyin fins a les muralles i parlin, parlin i parlin fins que la negra nit s'apodera de la Conca.

Però reprenem el fil horari. El cant dels psalms dóna pas al dinar. El primer que s'ha de dir és que els monjos de Poblet mengen per alimentar-se, i perdó per l'obvietat. Volem dir que ho fan molt de pressa –a una velocitat impossible de seguir sense ennuegar-se–, i que quan cuinen no fan cap concessió a la galeria. Un dinar possible: bledes amb mongetes blanques de primer i truita de patates –la més gruixuda que hagin vist mai aquests ulls– de segon, sense acompanyament. De postres, cireres. Un sopar possible: sopa d'arròs de primer, peix a la planxa amb amanida de segon, i una poma de postres; per a tancar, got de

llet calenta –com quan érem petits!– i malta. Tant a migdia com a la nit, vi negre, aigua i pa. Menjar a Poblet és una bona manera de descobrir que és possible d'ingerir poc sense quedar-se amb gana. I la veritat és que, si vols repetir, no pots: gairebé no t'has acabat de servir que ja passa un monjo i s'endú la safata. També és bo de saber que, si no parles mentre menges, tot plegat s'acaba de seguida, en dotze minuts. Dinar i sopar, que transcorren enmig d'un silenci absolut, s'amenitzen amb una lectura en veu alta, generalment de temàtica religiosa. Alguns somriures i mirades de complicitat permeten de comprovar que els monjos segueixen atentament la lectura mentre mengen.

El llenguatge de les pedres.

A l'hoste de Poblet, li poden passar moltes coses bones. L'una d'elles és topar-se amb fra Marc. Aquest monjo aparenta menys anys de la seixantena que ell assegura que té. És prim, fibrós, no gaire alt, amb barba blanquinosa retallada i ulleres. Fra Marc, infermer, fou encarregat per l'abat Maur Esteva de tenir cura de l'escriptor Josep Pla quan aquest va caure definitivament malalt. Cal recordar que Pla va teixir una relació molt estreta amb el monestir i el seu abat, motiu pel qual la comunitat seguí molt de prop els darrers mesos de la seva vida. D'aquella convivència darrera amb el pagès de Llofriu, Marc en guarda desenes de delicioses anècdotes, des de la primera punxada de xeringa fins a les resistències del malalt a ser tractat per les infermeres de la clínica Santa Creu, de Figueres.

Marc, però, és molt més que l'infermer de l'escriptor de Palafrugell. És el millor *cicerone* possible del conjunt monumental de Poblet. Et despistes i t'amolla, impetuós:

—On ets, ara?

Desconcert. “Quina pregunta més ximple”, penses. I comença el diàleg:

—A Poblet.

XAVIER GOMEZ

Conversa amb un monjo al claustre. Els habitants de Poblet funcionen a toc de campana. Es lleven a les 5,15, i abans d'esmorzar ja han dit matines, laudes (6,45) i la missa conventual. Les menjades transcorren enmig d'un silenci total.

- No. On ets?
- A Poblet!
- Que saps que fan, ara, a la cuina? I a la biblioteca?*
- No...
- I doncs, on ets?*
- Al claustre de Poblet.
- Ah, sí? No et moguis: en aquests moments hi passa algun monjo, per l'altre costat del claustre?*
- No ho sé, no ho puc veure.
- Aleshores, on ets?*
- Damunt una pedra del claustre de Poblet?
- Fes tres passes amb mi (agafant-me de braçet). I ara?*

"Totes les pedres són posades d'una determinada manera per un motiu concret, totes parlen un llenguatge propi..."

—Damunt una altra pedra.
 —*Nooo!*
 —Ja n'hi ha prou. Em rendixo. On sóc?
 Fa cara d'entremaliat i, triomfador, deixa anar el secret:
 —*Ets allà on són els teus peus. Aquesta és l'única resposta vàlida sempre i tothora. Sempre seràs allà on siguin els teus peus.*

L'interrogatori pot semblar absurd, però serveix de punt de partida d'una inoblidable visita guiada, a base de diàlegs que ens descobreixen que al monestir de Poblet res no és casual. Totes les pedres són posades d'una determinada manera per un motiu concret, totes parlen un llenguatge propi...

Si topar-se amb fra Marc és una de les coses bones que poden passar a l'hoste de Poblet, una altra és que el mestre organista del monestir, el pare Jordi, el convidi a una sessió de Bach i Pachelbel en la soledat de l'església, a mitja tarda. Fa uns anys, qui signa va tenir la immensa fortuna d'entrar al monestir de Ripoll, bressol de la Catalunya Vella, just en el moment que l'organista assajava les peces de l'endemà, i assistí en solitari a aquell immens espectacle musical. Inesperadament, l'experiència s'ha repetit a Poblet, epicentre de la Catalunya gran. Qui signa se sent molt afortunat.

Eduard Voltas

La genealogia de la moral Dissertacions I i II

F. Nietzsche

Document de treball que permet l'estudi de l'obra de l'autor amb l'ús de textos originals i explicatius, acívitats i material complementari.

Universitat de València
"Educació, Materials de Filosofia", 11

Foc al gran recorregut

Vicent Marçà

Què faríeu si un misteriós i quasi desconegut vellet us anuncia un incendi forestal provocat? Els protagonistes d'aquesta història el creuen i intenten denunciar els culpables, però topen amb el poder dels diners i de la corrupció.

Edicions del Bullent
"Esplai", 10

L'extensió del temps

Xulio Ricardo Trigo

Llibre de viatges, novel·la dietari, memòries, poesia... Aquesta obra participa de diversos gèneres per a mostrar-nos el temps interior d'un novel·lista.

Premi Enric Valor de Novel·la en valencià 1995.

232 pàgs. 2.500 ptes.

Edicions Bromera
"L'ecclèctica", 43